

Projekčně programová dokumentace iFIS

Systémová dokumentace

ver. 6.5

(c) BBM, Leden 2007

BBM s.r.o.
člen skupiny Logis
397 01 Písek
Kocínova 5
www.bbm.cz

Tel.: 382-209-111
Fax: 382-209-128

Upozornění

Tato dokumentace je určena jako součást účetních písemností o vedení účetnictví v organizaci podle zákona č. 563/91 Sb. o účetnictví. Její obsah odpovídá bývalé vyhlášce 23/90 Sb.

Dokumentace odpovídá standardu Internet FIS* resp. FACTORY ES/FAM a musí být doplněna metodikem uživatele o informace místního způsobu užití produktu - skutečného nastavení deníků, parametrů a postupů účtování v organizaci. Stejně tak musí být tato dokumentace doplněna správcem systému o konkrétní místní postupy při zálohování a úschově dat.

Organizace vydá nebo upraví soubor svých interních účetních předpisů o zpracování účetnictví v organizaci v závislosti na konkrétním použití systému v organizaci a v souladu s konkrétním nastavením volitelných parametrů systému.

Dokumentace není určena a nesmí být použita pro jakékoliv zásahy do dat aplikace mimo řádné aplikační funkce produktu ani k vývoji dalších částí aplikace nebo propojování s jinými produkty.

Obsah

1. Obecný popis systému	4
1.1 Základní údaje o produktu	4
1.2 Obecný popis systému	5
1.3 Popis modulů systému.....	5
2. Účetní doklady.....	6
2.1 Modul Účetnictví.....	6
3. Účetní knihy.....	9
3.1 Všeobecný účetní deník	9
3.2 Obratová hlavní kniha.....	9
3.3 Položková hlavní kniha	10
3.4 Analytické knihy.....	10
4. Průběh zpracování dat v účetnictví	11
4.1 Prvotní doklady.....	11
4.1.1 Automatické zaúčtování	12
4.1.2 Ruční rozkontace	12
4.1.3 Archivace prvotních dokladů	12
4.2 Externí doklady.....	13
4.3 Běžné doklady	13
4.4 Generované doklady	13
4.5 Měsíční uzávěrka	14
4.6 Předběžná roční uzávěrka.....	14
4.7 Definitivní roční uzávěrka	14
4.8 Otevření knih	15
4.9 Roční obraty	15
4.10 Zpracování prvotních dokladů.....	15
4.10.1 Závazky	16
4.10.2 Pohledávky	16
4.10.3 Bankovní výpisy	16
4.10.4 Pokladna.....	17
4.10.5 Příjemky na sklad.....	17
4.10.6 Výdejky ze skladu	17
4.10.7 Evidence investičního majetku	18
5. Předávání dokladů mezi ekonomickými jednotkami.....	19
6. Hospodářský rok.....	20
7. Evidence majetku dle účetních standardů.....	21
8. Kontrolní postupy	22
8.1 Testy vstupních dat	22
8.2 Kontrola dat z jiných systémů	22
8.3 Úplnost zpracování dat externích úloh.....	23
8.4 Úplnost zpracování dat účetnictví	23
8.5 Návaznost fází zpracování dat.....	23
9. Ochrana dat	24
10. Opravy vstupních a výstupních dat.....	25
11. Postupy při havárii VT	26
11.1 Výpadky napájení, lokální síť	26
11.2 Rozsáhlé závady technických zařízení	26
12. Úschova dat účetnictví	27

13. Seznam číselných znaků, symbolů a zkratk	28
14. Přílohy	28

1. Obecný popis systému

1.1 Základní údaje o produktu

Název produktu :	Internet FIS (iFIS) nebo modul FACTORY ES/FAM (FAM)
Výrobce :	BBM spol. s r.o., člen skupiny LOGIS
Určení :	Systém je určen pro zpracování účetních a finančních operací (podle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví – v platném znění) podnikatelských subjektů, politických stran, neziskových a příspěvkových organizací v ČR a (podle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví – v platném znění) podnikatelských subjektů, politických stran, neziskových a příspěvkových organizací v SR.
Technické vybavení :	Systém je nezávislý na typu použitých technických prostředků a na typu operačního systému. Jedinou podmínkou je dostupnost příslušné verze RDBMS ORACLE. Systém je dodáván ve dvou funkčně i datově shodných verzích, které se liší pouze uživatelským rozhraním. Grafická verze pro provoz Client – Server a intranetová verze pro provoz v prostředí WEB.
Databázový server :	minimálně RDBMS ORACLE 9i Standard Edition
Aplikace (client) FIS*/FAM :	není podporována
Aplikace (web) iFIS*/FAM :	vyžaduje aplikační server : ORACLE 6i Forms Server a Reports Server nebo ORACLE 9i Application Server nebo ORACLE 10g Application Server a na koncové stanici : Internet Explorer 5.5 a vyšší nebo Netscape 6.0 a vyšší s příslušným Java plug-in (Oracle Jinitiator). <i>Podrobný popis nastavení koncové stanice je předmětem samostatného dokumentu.</i>

1.2 Obecný popis systému

Obsah této kapitoly je předmětem samostatného uživatelského manuálu Obecný popis systému, který je součástí každé dodávky.

Zde podtrhujeme možnost vedení účetnictví a zpracování prvotních dokladů samostatných účetních jednotek (dále „ekonomická jednotka“) v jediné databázi. Účetní data a některé číselníky jsou odděleny číslem ekonomické jednotky, některé číselníky jsou společné všem ekonomickým jednotkám.

Následuje výčet číselníků společný všem ekonomickým jednotkám při standardním nastavení systému:

- Typy - právní formy organizací
- Obory podnikání
- Číselník firem: Subjekty a jejich pobočky
- Ekonomické jednotky
- Osnova - syntetické účty
- Peněžní ústavy
- Státy
- Měny
- Kurzy
- Konstantní symboly
- Typy pokladních dokladů (druhy plateb)
- Typy pokladen
- Typy středisek
- Osoby
- Cizí bankovní účty
- Párovací kritéria pro automatické saldo
- SKP
- Odpisové skupiny
- Kategorie majetku
- Základní účetní typy majetku
- Základní účetní pohyby majetku
- Typy účetních částek majetku
- Typy odpisových plánů majetku
- Subsystemy
- Sítě
- Přenosové funkce
- Globální parametry, které nemají uvedené číslo ek. jednotky
- Lokální parametry, které nemají uvedené číslo ek. jednotky
- Domény

1.3 Popis modulů systému

Obsah této kapitoly je předmětem úvodů samostatných uživatelských manuálů každého modulu systému, které jsou součástí každé dodávky. Těmito moduly jsou soubory aplikačního programového vybavení:

Správce, Číselníky, Účetnictví, Rozpočty, Finance, Majetek, Obchod/sklady, Servis – Reklamace, Režijní objednávky, Manažerské informace, Registr smluv, Spisová služba

System může být doplňován o další zákaznické moduly.

2. Účetní doklady

V této kapitole je popsán obsah a forma účetních dokladů.

Vedení účetnictví v software je realizováno formou zápisů v počítači podle zákona o účetnictví, s identifikací účetní části (měsíc/rok), data – okamžiku účetního případu a autora zápisu – osoby odpovědné za účetní případ a s následnou možností zobrazení na monitoru a tiskového výstupu. Účetní písemnost je nedílnou součástí takového účetního dokladu.

Identifikace data – okamžiku vyhotovení účetního dokladu a autora zápisu nahrazuje podpis osoby odpovědné za zaúčtování účetního případu (účetní likvidace). Identifikace uživatele je jednoznačná. Sdílení uživatelského hesla více uživatelům je nepřípustné.

Účetní zápisy a knihy jsou chráněny proti přepsání, zneužití a destrukci. V případě poruchy technických nosičů dat lze provést úplnou rekonstrukci dat z pravidelných záloh systému. Pravidelné zálohy systému je oprávněn a povinen provádět pouze odpovědný a řádně proškolený pracovník uživatele nebo odborná firma.

2.1 Modul Účetnictví

O účetních případech se účtuje výhradně prostřednictvím dále popsaných dokladů. Všechny doklady jsou kdykoliv dostupné pro čtení. Účetní případ se promítne do obrátů a zůstatků účtů až po spuštění funkce pro zaúčtování.

Modul Účetnictví rozeznává 3 typy účetních dokladů :

Běžný účetní doklad vzniká ručním pořízením a slouží k přeúčtování a opravám jiných účetních dokladů. Běžný účetní doklad lze použít ve všech účetních částech včetně závěrkových. Počet dokladů není zásadně omezen.

Při účtování pomocí běžných účetních dokladů platí všechna pravidla použití analytických účtů nastavená v číselníku Rozvrh, v číselníku Generační tabulka a v číselníku Saldokontní účty.

Externí účetní doklad vzniká jako sběrný položkový doklad z účetních operací, které proběhly v externích úlohách (Pokladna, Banka, Pohledávky, Závazky, Obchod, Mzdy a pod.) nebo mimo systém FIS*, a to pouze v běžných účetních částech (1-12).

Ve všech úlohách systému, které provádějí operace s jednotlivými druhy prvotních dokladů, vznikají účetní věty a poté Externí účetní doklady shodným způsobem, jak je popsáno v samostatném uživatelském manuálu Obecné funkce FIS*, v kapitolách Rozkontace a Vytvoření účetního dokladu.

Externí účetní doklady lze opravit pouze opravným běžným účetním dokladem.

Generovaný účetní doklad vzniká generováním účetních vět podle jistého předpisu. Předpisem se rozumí:

- a) nastavení číselníku Generační tabulka - cílové účty a funkce 02210 - Generování v úloze 022 - Vnitropodnikové účetnictví v běžných účetních částech (1-12) a
- b) uživatelem provedený výběr účtů ve funkci 02141 - Generování v úloze 021 - Základní účetnictví při uzavírání účtů v uzávěrkových účetních částech (13) a
- c) uživatelem provedený výběr generovaných dokladů ve funkci 02143 - Generování v úloze 021 - Základní účetnictví při otevírání účtů v účetní části 0.
- d) nastavení rozpouštěcích pravidel a jejich následné využití pro rozpouštění režii a rozúčtování nákladů či výnosů – Rozpouštění v úloze 022.
- e) vstupní parametry a náběhy na vnitropodnikové účty pro rozpuštění neodpočitatelné části DPH do nákladů – Rozúčtování DPH v úloze 503.

Generovaný účetní doklad lze opravit pouze běžným účetním dokladem.

Každý účetní doklad má následující vlastnosti :

- Doklad má hlavičku a jednotlivé řádky.
- Celý doklad patří do jediného účetního měsíce.
- Uzavřený účetní doklad nelze opravovat.
- Uzavřený účetní doklad je vyrovnaný.
- Obraty jsou uvedeny v Kč.

Hlavička účetního dokladu má tyto náležitosti :

- Jednoznačné číslo dokladu
- Číslo ekonomické jednotky
- Účetní měsíc
- Typ dokladu
- Stav dokladu
- Kontrolní součty stran MD a DAL
- Textová poznámka
- Údaje o vzniku dokladu

Řádky účetního dokladu mají tyto náležitosti :

- Jednoznačné číslo dokladu (hlavičky)
- Číslo řádku

- Číslo prvotního dokladu
- Číslo účtu
- Obrat MD nebo obrat DAL v Kč
- Textová poznámka
- Údaje vnitropodnikového rozlišení
- Údaje o vzniku řádku

Forma účetních dokladů

Účetní doklady jsou realizovány záznamy v tabulkách (v databázi)

TEKUCDOK (hlavičky) a
TEKUCDEN (řádky)

s odkazy na záznamy v primárních číselnících. Vazební položkou mezi řádky a hlavičkou dokladu je položka DOKLIDNO.

Všechny uvedené účetní doklady jsou číslovány pomocí samostatných číselných řad. Číselné řady účetních dokladů nastavuje správce aplikace nebo dodavatel systému před zahájením provozu. Číselné řady účetních dokladů mohou být řízeny následujícími atributy a jejich kombinacemi:

- E EJ (číslo ekonomické jednotky)
- R Rok (poslední dvojčíslí letopočtu)
- M Měsíc (kalendářní měsíc)
- U Úloha (3 cifry jako číslo úlohy pořízení prvotního dokladu)
- 0-9 Konstanta (libovolná číselná konstanta)

Doporučené nastavení číselných řad účetních dokladů je „**RRUUCCCCC**“.

Uzávěrkové doklady se od verze 3.1.8 nepoužívají.

Systém svými technickými prostředky zajišťuje, že všechny účetní zápisy budou zaúčtovány podvojně vyrovnané a do příslušného účetního měsíce. Za obsah účetních zápisů odpovídá uživatel.

Vzory účetních dokladů

Vzory účetních dokladů Běžný - Externí - Generovaný jsou uvedeny v samostatném uživatelském manuálu modulu Účetnictví.

3. Účetní knihy

V této kapitole je popsána struktura, obsah a forma účetních knih.

3.1 Všeobecný účetní deník

Účetní deník je tvořen jednotlivými řádky všech účetních dokladů po jejich zaúčtování. Fyzicky se jedná o tytéž záznamy ve stejném datovém objektu. Obsah deníku je tedy shodný s obsahem účetních dokladů. Účetní deník neobsahuje nezaúčtované a zrušené doklady.

Účetní deník tedy obsahuje položkově všechny účetní operace, jak byly v systému zaznamenány, a to vždy s odkazem a přímým přístupem na příslušný prvotní doklad, je-li systému dostupný.

Záznamy účetního deníku je možné pouze prohlížet a tisknout s možností výběru a seřídění podle libovolného kritéria zejména pomocí funkcí 02122, 02175 a 02212. Tisková sestava EKUCDEN zajistí tisk účetního deníku v základní formě.

3.2 Obratová hlavní kniha

Obratová hlavní kniha je realizována záznamy v tabulce TEKOBRAHY. Hlavní kniha je plněna při měsíční a roční uzávěrce účetnictví kumulovanými měsíčními obraty samostatně pro každý analytický účet a jeho vnitropodnikové rozlišení.

Hlavní kniha je dostupná :

- k prohlížení funkcí 02121 - Zůstatky a obraty na účtech
- tiskovým výstupem EKOBOTZ - Hlavní kniha za období

Obratová hlavní kniha obsahuje tyto informace za každý uzavřený měsíc :

- číslo účtu
- číslo ekonomické jednotky
- účetní část
- obrat stran MD a DAL v Kč
- zůstatek účtu
- údaje o vnitropodnikovém rozlišení
- údaje o vzniku záznamu

3.3 Položková hlavní kniha

Položková hlavní kniha nemá v systému samostatný obraz. Tato kniha vznikne příslušným výběrem dat a příslušného třídícího kritéria při prohlížení a tisku všeobecného účetního deníku nebo:

- tiskovým výstupem EKHLKN - Hlavní kniha položková

3.4 Analytické knihy

Knihy analytických účtů jsou realizovány v systému v každé úloze samostatně jako zápisy v databázi podle druhu prvotního dokladu. Tyto knihy jsou dostupné pro zápis, opravy, čtení a tisk vždy z příslušné úlohy systému. Výběry a setřídění knih provádí uživatel.

V následující tabulce je uveden výčet úloh prvotních dokladů a název základní tiskové sestavy pro každou analytickou knihu:

Číslo	Název úlohy	Anal. kniha
031	Výpisy z účtů	EKBAPV
032	Závazky	EKDOFABK
033	Pohledávky	EKODFOS
035	Pokladní doklady	EKPOKNR
052	Protokoly zařazení IM	MJZARK
053	Protokoly přemístění IM	MJPMSTK
054	Protokoly tech. zhodn. IM	MJVSCEK
055	Účetní odpisy IM	MJUODPK
056	Daňové odpisy IM	MJDODPK
059	Protokoly vyřazení IM	MJVYRK
103	Skladové příjemky	OBPRPRTI
104	Skladové výdejky	OBPRVYTI
303	Režijní objednávky	ZSOBJPR

Knihy analytických účtů lze současně zobrazit a vytisknout jako podmnožinu všeobecného účetního deníku výběrem příslušné úlohy z předcházející tabulky sestavou EKUCDEN.

4. Průběh zpracování dat v účetnictví

4.1 Prvotní doklady

Prvotní doklady jsou pořizeny v samostatných úlohách do samostatných deníků do příslušného účetního měsíce a očíslovány systémem nastavitelnými číselnými řadami. Číselné řady jsou samostatné podle typu prvotního dokladu a oddělené podle účetní jednotky (viz uživatelský manuál k funkci 00304 - Nastavení číselných řad) definovanými metodikem uživatele. Výpis nastavení těchto číselných řad se pak stává nedílnou součástí této dokumentace.

V následující tabulce je uveden přehled úloh prvotních dokladů, které generují účetní doklady do Účetnictví a název řídicí sequence číselné řady:

Číslo	Název úlohy	Nastavení číselné řady (doplň uživatel)
031	Výpisy z účtů	
032	Závazky	
033	Pohledávky	
035	Pokladní doklady	
036	DPH	
052	Protokoly zařazení IM	
053	Protokoly přemístění IM	
054	Protokoly tech. zhodn. IM	
055	Účetní odpisy IM	
059	Protokoly vyřazení IM	
103	Skladové příjemky	
104	Skladové výdejky	

Po uzavření prvotního dokladu a jejich účetní likvidaci jsou sestaveny souborné položkové externí účetní doklady, vždy samostatně za každou úlohu a účetní měsíc v libovolných intervalech. Takto sestavené externí doklady vstupují bez možnosti následné změny do úlohy 021 - Základní účetnictví k dalšímu zpracování - zaúčtování.

Účetní likvidace prvotních dokladů probíhá dvěma způsoby:

- Automatická
- Ruční

4.1.1 Automatické zaúčtování

Automatická příprava zaúčtování probíhá v okamžiku uzavření prvotního dokladu podle uživatelem nastavených předkontací, je-li pro daný prvotní doklad nebo deník zvolena tato varianta. Automatická příprava účetních vět se saldokontními účty však proběhne vždy.

V případě, že účetní věty připravené automatickou rozkontací vyhovují uživatelem nadefinovaným pravidlům pro použití účtů, je prvotní doklad převeden do stavu „KONTOVÁN“. V opačném případě zůstane doklad ve stavu „UZAVŘEN“ a musí být provedena ruční rozkontace.

4.1.2 Ruční rozkontace

Do ruční rozkontace vstupují doklady ve stavu „UZAVŘEN“ a „KONTOVÁN“, pokud nebyly odeslány do účetnictví (externím účetním dokladem).

V případě, že účetní věty připravené ruční rozkontací vyhovují uživatelem nadefinovaným pravidlům pro použití účtů, je prvotní doklad převeden do stavu „KONTOVÁN“. V opačném případě zůstane doklad ve stavu „UZAVŘEN“ a musí být opakována ruční rozkontace.

4.1.3 Archivace prvotních dokladů

Prvotní doklady (účetní písemnosti) se zpravidla archivují odděleně po účetních částech a po denících podle vnitřních předpisů organizace.

4.2 Externí doklady

Do účetnictví vstupují předzpracované (externí) účetní doklady z externích úloh nebo z jiných systémů pomocí systému importu dokladů. Tyto doklady jsou funkcí 02132 Zaúčtování zaúčtovány dávkově nebo jednotlivě vždy do příslušné účetní části.

Zaúčtování dokladů způsobí připsání obrátů stran MD a DAL v tabulce TEKSTAVU (stavy účtů) podle analytických účtů a vnitropodnikového rozlišení. Zaúčtované doklady jsou současně a neodvolatelně označeny stavem "ZAÚČTOVÁN".

Při tom je systémem zaručeno, že nebude uzavřena účetní část v úloze 021 - Účetnictví dříve, než jsou zaúčtovány všechny prvotní doklady patřící do uzavírané účetní části. Vazby mezi úlohami jsou definovány parametry systému při jeho inicializaci.

Externí účetní doklady jsou 1:1 opisem účetních likvidací prvotních dokladů nebo jsou sestavovány z rozkontací N:1 sumárně za kombinaci AÚ/NS/TA/A/KP. Při sestavení účetního dokladu z účetních odpisů IM je možné dále, aby na vyjmenované inventární položky bylo navíc použito nastavené rozpouštěcí pravidlo.

4.3 Běžné doklady

Ručně pořízené běžné účetní doklady v úloze 021 - Základní účetnictví jsou zpracovány a označeny obdobně, jako doklady externí.

V případě, že účetní věty vyhovují uživatelem nadefinovaným pravidlům pro použití účtů, je běžný účetní doklad převeden do stavu „NEZAÚČTOVANÝ“. V opačném případě zůstane doklad ve stavu „CHYBOVÝ“.

Po zaúčtování běžného účetního dokladu do příslušné účetní části je tento převeden do stavu „ZAÚČTOVANÝ“.

4.4 Generované doklady

Funkce "generování" připraví generovaný účetní doklad podle předpisu v Generační tabulce (viz uživatelský manuál) pro přeúčtování vnitropodnikových nákladů a výnosů z okamžitých zůstatků účtů.

Funkce „rozpouštění“ generují doklady podle nastavení rozpouštěcích pravidel.

Generované doklady vznikají také při uzavírání a otevírání roku (viz uživatelský manuál). Takto připravené doklady se dále zpracují stejně, jako doklady externí.

4.5 Měsíční uzávěrka

Funkce měsíční uzávěrka nejprve kontroluje, zda všechny účetní doklady uzavíraného měsíce byly zaúčtovány a zda všechny externí úlohy, které jsou uvedeny v seznamu lokálních úloh (viz uživatelský manuál), byly uzavřeny.

V případě, že všechny kontroly jsou úspěšné, uzavře se aktuální období v účetnictví. Tato operace je nevratná.

Při uzavírání měsíce v účetnictví se plní záznamy Hlavní knihy a současně je aktuální účetní období nastaveno o 1 vyšší.

Počet účetních období (částí) v rámci jednoho roku je určen parametrem OBDOBI v tabulce globálních parametrů.

4.6 Předběžná roční uzávěrka

Od verze FIS* 3.1.9 resp. FAM 2.4 je k dispozici sada funkcí podporující opakované provedení předběžné roční uzávěrky účetnictví, předběžné otevření nového roku a předběžné nastavení počátečních stavů rozvahových účtů, běžné účtování v novém roce a návrat do části 12 minulého roku.

Metodický návod s popisem nutných předpokladů a povinných nastavení systému pro provedení Předběžné roční uzávěrky je předmětem samostatného dokumentu.

4.7 Definitivní roční uzávěrka

Definitivní roční uzávěrka je nevratná operace a nelze ji opakovat.

Pro uzavírání knih je určeno výhradně období o 1 vyšší, než je nejvyšší přípustné období pro externí doklady (běžně 13)

Po poslední měsíční uzávěrce je automaticky nastaveno toto uzávěrkové období. Je zaručeno, že žádné externí doklady nebudou přijaty.

V uzávěrkovém období se provedou nutná přeúčtování a opravy běžnými účetními doklady a po té jsou vygenerovány uzávěrkové doklady: Zůstatky nákladových a výnosových účtů jsou účtovány proti účtu hospodářského výsledku, všechny rozvahové účty jsou účtovány proti konečnému účtu rozvahovému. Tyto účty tř. 7(9) jsou definovány parametry (viz uživatelský manuál). Uzavírání se provádí na úrovni vnitropodnikového účetnictví.

Je-li zůstatek všech účtů nulový a všechny doklady byly zaúčtovány, rok je uzavřen. Současně je nastaveno aktuální období "0" následujícího roku. Tato operace je nevratná.

4.8 Otevření knih

V období "0" se připraví počáteční zůstatky účtů a to buď běžným účetním dokladem nebo generovanými doklady. Generování takových dokladů probíhá podle vzoru generovaných uzávěrkových dokladů proti počátečnímu účtu rozvažnému, který je definován v parametrech (viz uživatelský manuál)

Jsou-li všechny doklady období "0" zaúčtovány a zůstatek počátečního účtu rozvažného je nulový, je období "0" uzavřeno a rok otevřen. Tato operace je nevratná.

Od verze 4.2.4 probíhá při roční uzávěře automaticky redukce záznamů ve vnitropodnikovém účetnictví: Má-li analytický účet s detaily NS/TA/A/KP při uzávěře nulový zůstatek, není tato kombinace v následujícím roce již přístupná pro čtení, dokud není opět použita.

4.9 Roční obraty

Obraty období "0" a uzávěrkového období se nezahrnují do ročních (měsíčních) obrátů v tiskových výstupech.

4.10 Zpracování prvotních dokladů

Prvotní doklady jsou evidovány a dále zpracovány zásadně v samostatných modulech a úlohách podle druhu prvotního dokladu. Vždy platí, že v jedné úloze jsou zpracovány pouze doklady stejného druhu.

Prvotní doklady Závazků, Pohledávek, Příjemek, Výdejek, Objednávek a prvotní doklady operací s IM jsou číslovány samostatnými číselnými řadami.

Číselné řady prvotních dokladů nastavuje správce aplikace nebo dodavatel systému před zahájením provozu. Číselné řady prvotních dokladů mohou být řízeny následujícími atributy a jejich kombinacemi:

- E EJ (číslo ekonomické jednotky)
- R Rok (poslední dvojčíslí letopočtu)
- M Měsíc (číslo účetní části při pořízení dokladu)
- D Deník (číslo deníku Závazků nebo Pohledávek)
- G Skupina (číslo skupiny deníků Závazků nebo Pohledávek)
- S Středisko (část čísla nákladového střediska)
- 0-9 Konstanta (libovolná číselná konstanta)

Doporučené nastavení číselných řad prvotních dokladů je „**RRGGCCCC**“.

V příslušných úlohách se připravují účetní věty uzavřených prvotních dokladů, které jsou do účetnictví přenášeny dávkově s libovolnou frekvencí v účetní části, a to formou sběrného (externího) účetního dokladu. Řádky účetního dokladu jsou 1:1 obrazem účetních vět prvotních dokladů, pokud není určeno jinak (sumarizace).

Prvotní doklady převedené do stavu „UZAVŘEN“ nebo „KONTOVÁN“ jsou okamžitě přístupné k dalšímu zpracování (úhrady, párování s úhradami, přehledy pro DPH aj.)

Od verze 4.2.6 je v systému zabudována nová servisní funkce pro opravu firmy v uzavřených dokladech (převazování). Změna se archivuje v tzv. žurnálu dokladu.

4.10.1 Závazky

Všechny prvotní doklady, které mají povahu závazku, se zapisují do úlohy 032 - Závazky: došlé faktury, vystavené dobropisy, závazky k zaměstnancům, přijaté zálohové listy a generované závazky z titulu přijatých záloh.

Generované závazky z titulu přijatých záloh jsou automaticky vytvořeny systémem v okamžiku spárování vytaveného zálohového listu (pohledávky) s příslušnou platbou. Přitom se účtuje o provedené úhradě, nikoliv o zálohovém listu.

Závazky jsou postupně uhrazovány (hotovostí, šekem, příkazem) nebo vyřazovány ze salda (dobropisem, částečným stornem, úplným stornem, vyúčtováním přijaté zálohy).

Možnost automatického předávání faktur mezi ekonomickými jednotkami na společné instalaci (přefakturace mezi EJ). Přebírání závazků ze zásobníku.

Účetní likvidace probíhá zcela nezávisle na úhradách závazků. Obě operace mohou probíhat v libovolném pořadí.

Rozpis účetního salda sestaví uživatel po ukončení účetní části v úloze 034 - Saldo tiskovým výstupem.

4.10.2 Pohledávky

Všechny prvotní doklady, které mají povahu pohledávky, se zapisují do úlohy 033 - Pohledávky: vystavené faktury, došlé dobropisy, vystavené zálohové listy a generované závazky z titulu poskytnutých záloh.

Generované závazky z titulu poskytnutých záloh jsou automaticky vytvořeny systémem v okamžiku spárování přijatého zálohového listu (závazku) s příslušnou platbou. Přitom se účtuje o provedené úhradě, nikoliv o zálohovém listu.

Pohledávky jsou postupně uhrazovány (hotově, připsáním na běžný účet, šekem) nebo vyřazovány ze salda (dobropisem, částečným stornem, úplným stornem, vyúčtováním poskytnuté zálohy).

Účetní likvidace probíhá zcela nezávisle na úhradách pohledávek. Obě operace mohou probíhat v libovolném pořadí.

Rozpis účetního salda sestaví uživatel po ukončení účetní části v úloze 034 - Saldo tiskovým výstupem.

4.10.3 Bankovní výpisy

Bankovní výpisy jsou pořizovány do systému ručním opisováním nebo pomocí importu z média.

O jednotlivých pohybech na bankovních účtech se účtuje

- v okamžiku spárování se závazkem či pohledávkou
- bez spárování vyřazením podle vzoru (doplňkové saldo)

- bez spárování ručním vyřazením (účetní likvidace)
Zlikvidované výpisy jsou převedeny automaticky do stavu „Saldokontě vyrovnán“ a lze sestavit účetní doklad po výpisech nebo za více výpisů.
Rozpárování a případnou opravu je možné provést pouze do okamžiku sestavení účetního dokladu.

4.10.4 Pokladna

Pokladní doklady jsou číslovány dvěma řadami:

- jednotnou číselnou řadou viz kap. 4.1
- číselnou řadou samostatně pro každou pokladnu a měsíc

Pokladnou lze provádět pouze takové pokladní operace, které jsou nastaveny při inicializaci systému, nebo jsou doplněny metodikem uživatele.

Každá pokladna může proplácet všechny závazky příslušné ekonomické jednotky schválené k úhradě hotovostí.

4.10.5 Příjemky na sklad

Všechny příjmy zásob na sklad včetně pořízení dat počátečních stavů jsou realizovány jako prvotní doklady typu Příjemka v modulu Obchod. Příjemky se pořizují ručně podle dodacích listů, nebo mohou být generovány automaticky z výdejků v případě převodu zásob mezi vlastními sklady.

Příjemky mohou být číslovány jednotnou číselnou řadou nebo více řadami podle období, případně čísla skladu.

O příjemkách se účtuje pouze je-li to povoleno při nastavení systému způsob účtování zásob A.

4.10.6 Výdejky ze skladu

Všechny skladové operace výdeje zásob jsou realizovány jako prvotní doklady typu Výdejka v modulu Obchod. Výdejky se pořizují ručně, nebo mohou být generovány z provedených rezervací na obchodní zakázky.

Výdejky mohou být číslovány jednotnou číselnou řadou nebo více řadami podle období, střediska, akce, případně čísla skladu.

O výdejkách se účtuje pouze je-li to povoleno při nastavení systému způsob účtování zásob A.

Modul FIS*OBCHOD je vybaven funkcí automatického nulování zaokrouhlovacích rozdílů vznikajících při příjmových a výdejových pohybech na skladových kartách. Tato funkce se uvádí v činnost pomocí lokálního parametru OBC_AUTN, který nabývá hodnot A/N.

Evidence skladových zásob a jejich skladová cena je vedena na 4 desetinná místa, avšak po výdeji skladové položky odchází do účetnictví částka zaokrouhlená na 2 desetinná místa. Vzniká tak zaokrouhlovací rozdíl, který je evidován a sumován při každém výdajovém pohybu na příslušném skladu. Výdejka, pomocí které se uskuteční výdej posledního kusu některé ze skladových položek daného skladu, zapříčiní spuštění automatické generace řádku účetní likvidace s vyčíslením tohoto zaokrouhlovacího

rozdílu, ke kterému se připočítá zbytkový rozdíl, který je zůstatkem položky Celková cena z daného skladu po výdeji posledního kusu.

Vygenerovaný řádek účetní likvidace je účetně automaticky likvidován dle nastavení lokálního parametru OB_UCROZ - Účet a zdroj pro likvidaci zaokrouhlovacích rozdílů skladů, který nabývá hodnot UCET/NS/TA/A/KP, kde UCET=číslo účtu, NS=číslo střediska, TA=číslo typu akce, A=začátek názvu akce, KP=číslo KP. Do poznámky účetní likvidace je generován text: Zaokrouhlovací rozdíl při výběru posledního kusu. Výsledkem celé procedury je vynulování položek Celková cena bez DPH a Skladová cena na daném skladu.

4.10.7 Evidence investičního majetku

Účetní operace s IM jsou evidovány v samostatných úlohách podle druhu operace: Zařazení, Přemístění, Změna ceny, Účetní odpisy a Vyřazení. Data do operativní evidence se pořizují ručně na základě skutečnosti a jiných dokladů o stavu IM. Všechny operace jsou prováděny nad konkrétní kartou IM.

O uvedených případech se účtuje vždy, o daňových odpisech se v systému vede pouze operativní evidence v kartě IM.

O drobném (neodepisovaném) majetku se vede v systému pouze operativní evidence bez návaznosti na účetnictví.

5. Předávání dokladů mezi ekonomickými jednotkami

V této kapitole jsou popsány základní specifika pro předávání závazků a pohledávek mezi jednotlivými ekonomickými jednotkami (EJ).

1. Prvotní doklad (pohledávka) se vystavuje do exportního deníku pohledávek na zdrojové EJ. Po uzavření takového dokladu se automaticky doklad přenese na cílovou EJ, která je určena položkou **Odběratel**.
2. Na cílové EJ je možné podklad pro import závazku prohlédnout, vytisknout opis a následně převzít jako závazek.
3. Synchronizace účetních období na pohledávce a závazku je řízena novými lokálními parametry:
EXPOSYOB - Synchronizace období exportované pohledávky A/N
IMZASYOB - Synchronizace období importovaného závazku A/N
Pro synchronizaci musí být nastaveny lokální parametry na hodnotu 'A' na všech EJ!!!
4. Pokud jsou synchronizační parametry nastaveny na hodnotu 'A', pak storno pohledávky na zdrojové EJ vyvolá automatické zrušení podkladu pro import ve schránce cílové EJ. Jestliže již byl import podkladu proveden, dojde k automatickému zrušení příslušného závazku na cílové EJ. Byl-li již závazek odeslán do účetnictví nebo byl-li již závazek uhrazen, je záznam na cílové EJ odemčen ke stornu. V tomto případě je nutné celé storno dokončit ručním stornem závazku na cílové EJ. Jinak se storno provádí automaticky ze zdrojové EJ.
5. Při změnách na pohledávce ve zdrojové EJ ve funkci 03319 - Opravy odběratelských faktur probíhá současně automaticky i aktualizace záznamů v podkladech pro import na cílové EJ. Lze změnit důležité údaje na pohledávce: např. období, symbol variabilní, konstantní, specifický, datum uskutečnění zdanitelného plnění, způsob úhrady, vlastní bankovní účet. Aktualizace období se provádí nejenom na podkladech pro import, ale v případě, že byl podklad již importován, tak i na tomto importovaném závazku. Aktualizace lze provádět v rámci otevřených období.

6. Hospodářský rok

Od verze 6.4.25 je vytvořena možnost pracovat v účetnictví v rámci definovaného hospodářského roku na základě těchto principů:

1. Nastavení hospodářského roku je řízeno globálními parametry:
HR_START – Období začátku platnosti hospodářského roku
HR_KONEC – Období konce platnosti hospodářského roku
HR_POSUN – Počet měsíců posunu kalendářního roku (KR) oproti hospodářskému roku (HR) , platí $HR + HR_POSUN = KR$
2. V prvotních dokladech a agendách jiných subsystémů zůstane zachováno období dle **kalendářního měsíce**, tedy měsíce pro zpracování DPH.
3. Platnosti číselníků OD-DO (NS/TA/A/KP) budou mít význam dle kalendářního roku.
4. Bude vedena pouze jedna hlavní kniha, kde „měsíc“ má význam „pořadí periody v rámci HR“. Období v hlavní knize (HR) bude posunuto oproti období v prvotních dokladech (KR).
5. Externí účetní doklady, účetní doklady z agend, jež nejsou součástí systému, jsou vygenerovány/importovány do období s posunem dle parametru HR_POSUN, jestliže období v prvotních dokladech je v rozmezí parametrů HR_START a HR_KONEC.
6. Sestavení běžného účetního dokladu, generování účetních dokladů v úloze 022 pracuje s hospodářským rokem.
7. Daňové odpisy se vypočítávají vždy za období 12 měsíců v rámci definice účetního období, tj. kalendářního či hospodářského roku, dorovnání rozdílů souvisejících s přechodem na hospodářský rok se provádí v rámci daňového přiznání.
8. Formuláře v modulu účetnictví, které zobrazují obraty, zůstatky a pohyby jsou doplněny o informaci, že zobrazované období je HR a jaký je posun oproti KR.

7. Evidence majetku dle účetních standardů

Od verze 6.4.25 je možno evidovat majetek dle dalších účetních standardů (IRFS,US GAAP).

1. Zavedení evidence majetku dle dalších účetních standardů je řízeno lokálním parametrem:
UC_STAND – jedná se o složený parametr definující:
 - Použité účetní standardy (IFRS,US GAAP)
 - Návěští proměnných daného standardu
 - Automatický výpočet a generace odpisů dle standardu(A/N)
 - Účtování o generovaných odpisech (A/N)
 - Počítat a generovat odpis při vyřazení (A/N)
2. Pro inventární číslo, vedené v evidenci dle ČUZ, je pro další účetní standard samostatně evidováno:
 - Typ majetku
 - Způsob odpisování
 - Vstupní cena
 - Odpis
 - Oprávky
 - Zbytková hodnota, tj. neodpisovaná zůstatková hodnota
3. V číselníku „Účetní deník pro předkontaci pohybu“ je možno nastavit předkontace i pro jednotlivé hodnoty dle účetních standardů, při operacích s majetkem jsou vytvářeny účetní záznamy dle těchto předkontací
4. Automatický výpočet účetních odpisů probíhá postupně za jednotlivé účetní standardy.
5. Výstupní sestavy na základě zvoleného parametru zobrazují hodnoty dle jednotlivých standardů.
6. Výpočet daňových odpisů dle jiných standardů není realizován.

8. Kontrolní postupy

V této kapitole jsou popsány kontrolní postupy při přezkušování vstupních dat, správnosti průběhu zpracování dat a jeho výsledků, úplnosti zpracování dat, návaznosti jednotlivých fází zpracování dat, úplnosti a věcné správnosti datových souborů souvisejících s vedením účetnictví.

8.1 Testy vstupních dat

Data, která mají vstupovat do účetnictví (kontace prvotních dokladů) jsou kontrolována již při jejich prvním pořízení a následně při jejich opravách kontrolním systémem, který se skládá z těchto částí :

8.1.1 Parametry analytických účtů nastavené v rozvrhu každé ekonomické jednotky určují zejména povolení zápisu strany MD a DAL, zákaz ručního účtování na saldokontní účty a povinné vyplnění vnitropodnikového rozlišení.

8.1.2 Kontrola vyrovnanosti účetních zápisů v rámci účetního dokladu nebo prvotního dokladu.

8.1.3 Kontrolní funkce generační tabulky zajišťuje kontrolu správného použití účtu a nákladového střediska.

8.1.4 Kontrola účetních zápisů na číselník analytických účtů a číselníky vnitropodnikového rozlišení, kontrola vazby zakázka-středisko.

8.1.5 Kontrola na platnost číselníků účetní věty na aktuální měsíc nebo období.

8.1.6 Sestavení externího účetního dokladu je možné jen ze správných zápisů aktuálního měsíce nebo období úlohy.

Účetní věty prvotních dokladů nemohou být předány do účetnictví, nevyhovují-li výše uvedeným pravidlům.

8.2 Kontrola dat z jiných systémů

Při importu dat z jiných systémů se nejdříve kontroluje, zda číselný nebo znakový údaj odpovídá platným údajům v číselnících systému. Pokud data nejsou již v této fázi jednoznačně identifikována, je vytištěn chybový protokol, nebo je generováno zpětné chybové hlášení a data jsou jako celek odmítnuta.

Po kontrole na číselníky probíhá při importu účetních dokladů stejná sada kontrol, jako při ručním pořízení. Pokud účetní doklad nevyhovuje, je ze zpracování vyřazen a chyby musí být opraveny u zdroje.

8.3 Úplnost zpracování dat externích úloh

Úplnost zpracování účetních dat v externích úlohách je zajištěna takto: Nejsou-li všechny prvotní doklady v měsíci nebo období účetně zlikvidovány a odeslány souhrnným externím dokladem do účetnictví, nemůže být měsíc nebo období v úloze uzavřeno(o).

Uzavření měsíce nebo období v úloze je potvrzeno do účetnictví zvláštní funkcí „Uzavření měsíce“ nebo „Uzavření roku“.

8.4 Úplnost zpracování dat účetnictví

Období nebo měsíc v účetnictví nemůže být uzavřeno, pokud nejsou zaúčtovány všechny došlé účetní doklady a dokud všechny registrované úlohy (zdroje dat) neuzavřely příslušné období nebo měsíc. Tento kontrolní mechanismus, popsany též v uživatelském manuálu, dostatečně zabezpečuje úplnost zpracování účetnictví.

8.5 Návaznost fází zpracování dat

Funkce 00607 - Lokální úlohy (viz. uživatelský manuál) též zajišťuje v případě potřeby návaznost zpracování dat prvotních dokladů externích úloh. V tom případě je kontrola úplnosti úlohy doplněna o kontrolu ukončení zpracování dat jiné úlohy.

9. Ochrana dat

Ochranu dat proti zneužití, poškození, ztrátou či narušením úplnosti zajišťuje samotné jádro použité databáze ORACLE a to na stupni bezpečnosti B2:

- Poškozená data lze obnovit i z průběžně prováděných záloh.
- Data jsou vždy a za všech okolností konzistentní.
- Data jsou chráněna uživatelskými hesly na úrovni operačního systému a na úrovni databáze.
- Jakákoliv manipulace s účetními daty je možná výhradně pomocí dodávaného aplikačního SW. Přístup do databáze jinými prostředky je možný pouze pro čtení.

Přístupová práva uživatelů systému k datům jsou řízena modulem Správce na úrovni funkcí: Každý uživatel je zařazen alespoň do jedné skupiny (role). Rolím přiděluje správce aplikace přístupová práva k funkcím systému. Funkce jsou odděleny pro čtení, čtení se zápisem, případně storna zápisů.

Další omezení přístupu k datům je realizováno v úloze 035 - Pokladna: Každou pokladnu smí obsluhovat právě jeden uživatel.

Oddělení přístupu k datům podle středisek je realizováno u speciálních výstupů: Uživatel má přístupná data svého střediska a středisek podřízených podle přidělených práv správcem aplikace.

Vstup a výstup uživatele z/do funkce může být automaticky monitorován a uložen do historie systému. Doba, po kterou je historie udržována, funkce a uživatelé, kteří mají být monitorováni je řízeno parametry systému.

Všechny důležité záznamy jsou označeny jménem uživatele ve smyslu podpisového záznamu a datem – okamžikem poslední změny záznamu. Prvotní doklady nesou dále informaci – podpisový záznam o uživateli, který daný doklad založil a uzavřel.

Všechny informace jsou uloženy v databázi ve formě kódů a odkazů do číselníků. Bez znalosti příslušných objektů a vazeb mezi nimi nemůže žádný uživatel data dekodovat a použít.

Způsob, termín a rozsah zálohování určí odpovědná osoba uživatele.

Archivní média s daty je nutné uchovávat v oddělené budově.

10. Opravy vstupních a výstupních dat

Opravy chybných účetních operací po zaúčtování dokladu lze provést následujícími způsoby:

- a) opravu chybného zaúčtování prvotního dokladu pouze dodatečným (opravným) účetním zápisem přímo v účetnictví,
- b) stornem prvotního dokladu a pořízením nového prvotního se současným vytvořením odpovídajícího účetního záznamu,
- c) opravným běžným dokladem k jinému běžnému nebo ke generovanému účetnímu dokladu,
- d) stornem běžného nebo generovaného dokladu se současným vytvořením odpovídajícího účetního záznamu,
- e) odvoláním transakce „zaúčtování“ běžných účetních dokladů v otevřeném účetním měsíci s následnou opravou a zaúčtováním.

Ve všech případech je přitom zajištěno, že uzavření období nebo měsíc je nedotknutelné a opravy a storna se provedou v nejbližším otevřeném období nebo měsíce.

Jsou-li indikovány chyby výstupních sestav vinou špatných nastavení nebo definic sestav, lze tyto nastavení a definice opravit a výstupní sestavy tisknout opakovaně.

Opravy dat mimo aplikaci výše uvedenými způsoby nejsou přípustné.

Opravy dat zaviněné případnou chybou aplikačního software nebo hardware smí opravit pouze dodavatel systému nebo jím autorizovaná osoba. O takové opravě je sepsán protokol a je uložen jako účetní písemnost.

Způsob a náležitosti hlášení chyby je předmětem samostatné smlouvy o podpoře a údržbě systému.

11. Postupy při havárii VT

Případy havárie VT jsou ošetřeny interními předpisy uživatele systému a tyto se stávají nedílnou součástí této dokumentace. V následujícím textu jsou popsány zásady postupů při řešení takových závad.

11.1 Výpadky napájení, lokální síť

Při výpadku napájení, lokální sítě apod., kdy nedochází ke ztrátě dat na pevných discích se automaticky provede při startu databáze její obnovení těsně před výpadkem. Nedokončené transakce jsou odvolány, dokončené transakce jsou ihned po obnovení přístupné.

Případná ztráta dat se tedy týká pouze posledních nedokončených operací t.j. nepotvrzených změn v databázi. Ztracená data musí být do systému pořízena znovu.

11.2 Rozsáhlé závady technických zařízení

Při rozsáhlejších závadách na technickém zařízení, kdy dojde k porušení datových souborů na pevných discích, provádí správce databáze (systému) její obnovení z pravidelných záloh. Způsob provádění záloh a obnova dat není předmětem tohoto materiálu.

Je-li zálohovací systém ORACLE správně využíván, lze omezit ztrátu dat na minimum a to v rozsahu podle bodu 8.1.

12. Úschova dat účetnictví

Účetní jednotka provede na konci účetního období (rok) tisk a archivaci zejména následujících sestav:

- Výpis knihy závazků za rok vzestupně podle čísla dokladu
- Výpis knihy pohledávek za rok vzestupně podle čísla dokladu
- Rozpis účetního salda závazků po účtech k 31.12.
- Rozpis účetního salda pohledávek po účtech k 31.12.
- Rozvaha k 31.12.
- Výkaz zisků a ztrát za rok
- Hlavní kniha (obratová nebo položková) za rok
- Inventurní soupis majetku po skupinách k 31.12.
- Inventurní soupis zboží a materiálu na skladu k 31.12.
- Přílohy k přiznání DPH - přehled daňových dokladů po měsících (čtvrtletí)

Archivace dat ve významu „odložení vybraných neaktuálních dat na jiná média“ je nepovinná a standard systému ji neobsahuje. Data jsou trvale on-line přístupná, za uzavřená období nebo měsíce jen pro čtení.

Odložení dat a případnou dearchivaci (t.j. opětné zpřístupnění odložených dat) provádí výhradně dodavatel systému nebo řádně proškolená osoba uživatele.

Po archivování jsou vybraná data z aktivní databáze zrušena. Při tom nemusí být vždy zaručeno, že archivovaná data budou plně čitelná i v nových verzích aplikace, pokud to uživatel výslovně nevyžaduje.

13. Seznam číselných znaků, symbolů a zkratk

V systému FIS* se symboly a zkratky nepoužívají. Všechny údaje (jako např. Stav dokladu, Stav přenosu do účetnictví apod.) jsou zobrazovány a tisknuty v plném znění.

Zavede-li uživatel přesto některé pojmy ve zkrácené podobě, bude tato dokumentace doplněna uživatelem po nastavení systému na podmínky organizace.

Systém FIS* používá číselné označení úloh prvotních dokladů (např. 035 - Pokladna). Úplný seznam je uveden v uživatelské dokumentaci.

14. Přílohy

Nedílnou součástí této dokumentace jsou následující přílohy dodavatele:

1. Uživatelská dokumentace všech modulů systému FIS*.
2. Vzory základních tiskových sestav systému FIS*.
3. Funkční schémata a diagramy systému FIS*.
4. Parametry systému FIS*.

Nedílnou součástí této dokumentace se stanou následující přílohy uživatele:

5. Interní předpisy a postupy pro zálohování a postupy při havárii VT.
6. Interní předpisy o oběhu a zpracování účetních písemností.
7. Interní seznam zavedených zkratk, symbolů a kódů.